

Volg me

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Joyce Spijker

Volg me

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 4740 5

© 2019 Joyce Spijker

Omslagontwerp Riesenkind

Omslagillustratie © Lambada/Getty Images

Foto auteur © Ezgi Uslu

Verspreiding voor België:
Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

*The updated version of Descartes's
'Cogito ergo sum' is 'I am seen, therefore I am',
and that the more people who see me, the more I am...*

*Zygmunt Bauman, Moral Blindness: The Loss of
Sensitivity in Liquid Modernity*

Proloog

Op mijn bord ligt een zompige tosti met kaas. Ik druk er mijn nagel in. Bepaald niet wat je moet eten als je wilt afvallen. Dat weet ik heel goed, maar mama heeft hem voor me besteld nog voor ik een keuze kon maken. Ze probeert me vet te mesten, omdat ze zegt dat ze mijn ribben kan tellen. We hebben het er niet vaak over, maar vaak genoeg om te weten hoe ze erover denkt. ‘Het zijn de sociale media en reclames die Tess beïnvloeden,’ heb ik haar laatst horen zeggen tegen de buurvrouw. Mama bepaalt altijd alles thuis, maar ze heeft geen idee wat ik echt denk.

Met lange tanden eet ik een helft op. Als ik het niet doe, zijn we over een uur weer thuis. Dat is ook niet de bedoeling. De geur maakt me nog misselijker dan ik al was. Op het terras waait een stevige wind. Een briesje, zou mijn moeder zeggen. Typisch Nederlands. Bij de eerste zonnestraal gaan de stoelen naar buiten en bevolken we de terrassen. Dat je vervolgens zit te klappertanden bij vijftien graden maakt niemand iets uit.

Ik neem een hap. Slikken gaat niet. Het brood plakt klef tegen mijn gehemelte en vormt zich tot een vaste bal. Straks zit hij in mijn lichaam, kan ik niet nalaten te denken.

Mama’s blik zit als secondelijm aan me vastgeplakt. Ik haat het, al weet ik dat ze het goed bedoelt. Mijn telefoon brandt in mijn zak. Voordat we hier kwamen zitten, zag ik dat Claire een live-uitzen-

ding was gestart. Ze is in Amsterdam vandaag, net als ik. Als ik kan zien waar, dan komen we haar misschien wel tegen, al denk ik niet dat mam een zoektocht ziet zitten. Hoe zou het zijn om haar te ontmoeten? Hoe zou een selfie scoren op mijn feed? Mam heeft niets met BN'ers, en Instagrammers kent ze niet eens. Mijn hand glijdt verlangend over het toestel in de zak van mijn korte jas. Ik hoop dat zij haar telefoon pakt, zodat ik ook even kan kijken, maar dat doet ze niet. Ze gebruikt die alleen om te bellen of pap te appen om ons vanavond op te halen op het station. Meer doet ze er niet op. Ze zou haar eigen ringtone nog niet herkennen als hij afgaat.

Ik slik de doorweekte hap door. Mijn maag krimpt samen. Grote hoeveelheden kan ik nauwelijks nog aan. Mam weet dat. Daarom zijn we hier. 'Even eruit, Tess,' zei ze.

Ik kijk naar mijn lange benen in de zwarte jeans en de grote sneakers aan mijn voeten. Echt mooi vind ik ze niet, maar je went er wel aan en ik hou van het contrast. Ze maken iedere foto tof. Klompen, noemt mam ze. Ik heb er bijna een jaar voor gespaard. In ons dorp snapt niemand dat, maar hier wel. Ik heb er al meer mensen mee gezien. Niet veel, maar je ziet wel meteen dat ze hier snappen wat fashion is. Ik krijg er veel likes op.

'Ik ben blij dat het beter met je gaat,' verzucht mijn moeder. Zij heeft haar tosti al op. Ik zie haar ogen niet achter haar zonnebril en dat is maar goed ook. Ik kan niet tegen die hoop die nergens op gebaseerd is.

'Dokter Verhoeven zei dat je sneller vooruitgaat dan ze dachten. Dat is fijn, hè.' Ze trekt haar mondhoeken onnatuurlijk omhoog. Wat een glimlach zou moeten zijn, is een grimas geworden. Ik sla snel mijn ogen neer en knik. Bevestig maar, dat scheelt vragen. Dat mijn maag wordt opengereten hoeft niemand te weten. Ook die therapeut van een Verhoeven niet. Ik regel het zelf. Zolang je maar sociaal gewenste antwoorden geeft en niet te positief doet, geloven ze alles.

‘Zullen we weer?’ vraag ik opgewekt als ik de laatste slok van mijn thee drink. Het zakje heeft er te lang in gehangen en de thee is bitter geworden. Gadver. De rest van mijn tosti ligt onaangeroerd op mijn bord. Ik zie mama aarzelen. Ze wil nog niet opstaan en zou het krenghet liefst bij me naar binnen schuiven, zoals vroeger, maar ze wil de sfeer niet verpesten. We hebben al te vaak ruzie gehad. Voor de vorm neem ik nog een hap en slik hem zonder te kauwen door. ‘Ik neem deze wel mee, goed? Veel te koud hier,’ zeg ik toeschietelijk.

Ze trekt haar sjaal iets vaster rond haar hals. ‘Je hebt gelijk.’ Ze wenkt de ober en betaalt cash. Wie doet dat nog tegenwoordig? Ik strek mijn benen, ze zijn loom geworden van het zitten. Het riet van de stoelen heeft een patroon op mijn billen gezet.

Mam prutst met het wisselgeld. Om ons heen eet iedereen met smaak. Het gesmak stuwt de tosti terug omhoog en als afleiding volg ik een vogel die brutaal over de gracht scheert. Tegenover me, vanaf het hoge gebouw, komt er nog een. Hij maakt een duikvlucht. Pijlrecht naar beneden, zonder vrees. Naast me springt iemand op. Er klinkt gegil. Dan alleen nog een harde klap van iets wat in honderd stukjes breekt, een opengebarsten zak van huid. Geen vogel. In de paniek om me heen deins ik achteruit. De tosti laat ik in de gracht verdwijnen.

Vier weken eerder

'This way, please.'

Claire Kant sluit met haar zonnebril het felle licht buiten en volgt een struise blonde vrouw op het vliegveld van Phuket. Met haar sterke Oostblok-accent, donkerblauwe broekrok en militaire tred lijkt ze te groot voor deze omgeving en te competent om te babysitten op een groep influencers. Claire is zelden fan van dit soort oppassers, maar na een half etmaal in een vliegtuig sjokt ze met liefde achter haar aan.

De reis verliep juist soepel voor de meeste passagiers. Geen turbulentie en een landing waar in de jaren negentig nog uitbundig voor geapplaudisseerd werd. Terwijl haar medepassagiers fanatiek naar hun trolleys grepen om als eerste bij de uitgang te staan, wachtte zij geduldig tot haar maag was gekalmeerd.

De laatste tijd is het bij vertrek steeds opnieuw raak. Al een paar minuten na het opstijgen voelt ze de lucht uit haar longen glijden, knijpt een onzichtbare hand haar keel dicht en zet de onvermijdelijke misselijkheid in. Wel tien keer is ze vanuit haar stoel naar de wc gerend. Het enige wat ze binnenhield, was een zeurend gevoel in haar buik dat het stemmetje in haar hoofd aan het twijfelen bracht.

Claire trekt haar gesponsorde koffer soepel over de marmeren vloer. De babysit loodst haar brutaal langs de wachtrij voor de douane, Claire mompelt plichtmatig ‘work’ bij het zetten van haar stempel en in no time staan ze in de aankomsthal. Er wachten al drie andere meisjes en hoewel Claire hen pas gisteren voor het eerst online heeft opgezocht, deelt ze met een brede glimlach knuffels uit. ‘Claire Kant, *the Netherlands*.’ Een vaste manier van voorstellen, ook al klinkt het haar nog steeds in de oren alsof ze meedoet aan de Olympische Spelen. Ze doet haar best hun namen te onthouden, maar de vermoedheid zorgt ervoor dat ze het eerste meisje alweer vergeten is als ze de laatste omhelst.

Claire kijkt omlaag naar haar grijze jurkje en witte Nikes. Haar donkere halflange haar zit in een staartje en haar gezicht is vrij van make-up. Ze steekt schril af tegen de kleurrijke dames naast haar en wendt haar hoofd af. Buiten zit de dag er bijna op.

‘We wachten nog op...’ De babysit gaat met haar vinger over het papiertje. ‘België en Frankrijk, dan zijn we compleet voor de Europese groep. Ik ga kijken. Wacht hier.’ Nog voor iemand iets kan terugzeggen, beent ze weg.

In navolging van de meiden zet Claire haar telefoon aan. Automatische. Werk, precies zoals ze de douaneambtenaren heeft beloofd. Haar toestel staat nooit uit, behalve in de lucht. Die betaalde wifi werkt toch zelden en dat betekent ten minste een paar uur volmaakte rust. Ze maakt een foto van de schoenen en koffers van de meiden, voor Instagram *stories*. Het duurt even voor haar toestel het wifisignaal oppikt, maar dan komt het in rap tempo tot leven. E-mails, appjes, sms’jes stromen binnen na twaalf uur te zijn gegijzeld. Ze volgen haar waar ze ook gaat, als een tsunami aan opgewekte aandacht en respons. ‘Volg me’ is de roep die haar al jaren naar de mooiste uithoeken van de wereld brengt. Niet dat ze er veel van ziet, vaak is de terugvlucht alweer ingezet nog voor ze de kans krijgt om meer te zien dan de fotoshootlocaties en haar ho-

telkamer. Ze gaapt en scrollt door de binnenkomende berichten. De meeste laat ze voor wat ze zijn. Alleen die van Thomas, haar manager, bekijkt ze beter. Als ze ziet dat hij ook online is, voelt ze dat ze moet reageren.

Hé, hoe gaat het daar? vraagt hij.

Prima, net geland.

Niet misselijk?

Haar vingers hangen boven de toetsen. *Valt mee*, liegt ze.

Mooi. Ik heb een paar leuke nieuwe klussen voor je. Merlot plant ze voor je in, kijk je even of alles akkoord is? Graag vandaag bevestigen.

Ze rekest op haar vingers. Als de werkdag in Nederland eindigt, is het hier tien uur 's avonds. Met een beetje geluk is ze dan op haar kamer.

Vanuit haar ooghoeken ziet ze de Russische babysit met twee meisjes in haar kielzog.

'Gaan we nu naar het hotel?' vraagt Italië. Ze gaapt en neemt niet de moeite een hand voor haar mond te doen als de oppasser haar takenlijst afstreept.

De babysit schudt haar hoofd en wijst op de dalende zon. *'Photoshoot first. Look, golden hour. Then hotel for dinner, fittings and program meeting. You'll be free at midnight. Okay? Yes, come, we go.'*

De lucht boven het mediapark is decembergrijs. Na een paar vroege zomerse dagen hebben de wolken zich samengepakt en valt er zachte miezer. Joëlle Lammerstee ademt diep in en kijkt naar buiten. Waar de meeste Nederlanders al zuchten en kreunen bij de eerste druppels, vindt zij het getik tegen de ramen heerlijk. Regen brengt extra zuurstof in de lucht als de atmosfeer uit balans is en ze houdt ervan hoe de natuur dat voor zichzelf regelt. Zelf voelt ze zich al maanden ontregeld.

‘Hier.’ Derek brengt haar een kop koffie uit de automaat. Er zit een schuimlaagje op. Ze neemt een slok en voelt de drang naar een sigaret opkomen. Tot eenenvijftig dagen geleden rookte ze er zes per dag. Ook al moest ze drie trappen af om ze buiten voor de ingang op te steken, de waarde van die rookmomentjes was altijd groter dan de moeite. De meeste subsidies heeft ze niet in vergaderingen versierd, maar bij het aanbieden van een vuurtje. Nu is alles anders.

Ze krabt aan de pleister op haar arm, alsof ze haar afkeer van sigaretten kan activeren door er als over een wonderlamp overheen te wrijven. Het helpt niet.

‘Heb jij al een idee voor de conceptvergadering?’ vraagt Derek haar. Hij kijkt haar nieuwsgierig aan. Ideeën. Voor het eerst in jaren kwam er niets, alsof ze met de sigaretten ook haar inspiratie heeft gedood.

‘Ik vind dat we iets groots met social media moeten,’ oppert haar assistent terwijl hij als een klein kind in zijn koffie blaast.

Joëlle neemt een slok. De hitte slaat naar binnen. Ze laat de woorden op zich inwerken. Social media.

‘Het is tijd voor verandering, voor vernieuwing. We moeten een manier vinden om verwende *on demand*-kijkers weer aan ons te binden. Dat kan met een nieuw concept, gebaseerd op social media.’

‘Wat bedoel je daarmee?’ vraagt ze nieuwsgierig. Derek is een van de jongste collega’s, maar ook veruit de beste uit haar team.

‘Nou, ik vind het niks dat we ons materiaal alleen op zender laten zien. Dat moet ook anders kunnen. Misschien moeten we onze content creatiever delen, bijvoorbeeld een serie via socials uitzenden of een seizoen direct releasen, zodat mensen kunnen bingen. Alles achter elkaar kijken, snap je. Zelfs onze website en onze YouTube zijn statisch. En we kopiëren een op een, dat werkt niet. Als we niet meegaan met de tijd, dan verdwijnt de magie van tv naar een museum.’

Hij heeft gelijk. Waar tv voor haar nog altijd iets magisch is, voelt het voor de nieuwe generatie als een relikwie uit het verleden. Als ze nog tieners of twintigers teruzien in de kijkcijfers, dan is het via uitzending gemist.

Aangemoedigd door haar stilte gaat hij verder. ‘Maar het is niet alleen de vorm die naar de kijker moet, ik denk ook aan de inhoud. We moeten dichter zitten op wat er speelt. Social media hebben zo’n grote impact. Bijna alle tieners willen dj, YouTuber of influencer worden. Ik ken er wel een paar, ze zijn heel populair. En wat doen wij? We maken een documentaire over pesten. Daarin zitten wel nieuwe elementen van cyberpesten en zo, maar vernieuwend is het niet. We weten nu wel dat je de lul bent als je naaktfoto’s stuurt, ik vind dat we achter de feiten aanlopen. Bovendien wordt het fenomeen social media nooit kritisch belicht. Hoe blij worden we met zijn allen van dat gestaar op onze telefoon en onze hunkering naar likes?’

Joëlle neemt nog een slok. Haar gedachten beginnen zich te vormen tot ideeën. Iedereen wil YouTuber of influencer worden, daar weet ze alles van. Maar dan. Dereks idee is al eerder geopperd, alleen heeft nog niemand het goed kunnen uitvoeren. De waarde van het idee zit in de uitvoering. Ze kijkt naar Dereks blonde koppie, zijn afgetrainde lijf en opgerolde spijkerbroek. Hij is het onderwerp dat hij aandraagt. Als iemand voelt wat een project als dit nodig heeft, is hij het.

Ze tikt met haar nagel op het kartonnen bekertje. Als ze een multichannelproject kunnen opstarten om zo een verloren doelgroep terug te halen, maken ze televisie weer relevant. Dan kan Van Rijn met een gerust hart afzwaaien en is zij de gedroomde opvolger die het medium van de ondergang heeft gered. Bovendien waarschuwen ze dan voor een wereld die gevaarlijker is dan veel mensen denken. Ze proeft de woorden op haar tong: de impact van social media, een kijkje achter de schermen van een van de meest zichtbare en ondoorzichtige business van dit moment. Tot eenenvijftig dagen geleden zou ze het onderwerp hebben weggehoond als oppervlakkig, maar nu maakt het haar ongewild nerveus. Willen ze slagen, moeten ze zich onderdompelen in een gevaarlijke wereld waarin verleidingen op de loer liggen, waar iedere nuance is weggefilterd en waar niets is wat het lijkt. Een wereld die ze bewust heeft vermeden. En toch, voor het eerst sinds weken voelt ze weer zuurstof in haar brein. Flarden van ideeën buitelen over elkaar heen. Derek heeft gelijk. Dit project is precies wat ze nodig heeft. En zij niet alleen.

3

Thomas de Bruijne roffelt in rap tempo de trap af van zijn appartement naar kantoor. Zijn eerste dubbele espresso van de dag zit er al uren in, ook al laat de klok iets na negenen zien. Hij wrijft tevreden over zijn strakke buik, waar de eerste blokjes zich aftekenen. De laatste weken heeft hij een nieuwe trainer en dat werpt zijn vruchten af. Het kost wat, maar dan heb je ook wat. ‘*Morning, Merlootje!*’ roept hij door de gang naar haar kantoor tegenover het zijne.

Zijn rots in de branding, met de officiële titel projectmanager, heeft de telefoon tussen haar schouder en oor geklemd en laat haar handen over het toetsenbord vliegen. Ze ziet eruit om in te te bijten, maar hij weet dat hij dat niet moet proberen. ‘Ik doe mijn bazen niet, dan weet je dat alvast,’ zei ze met een hooghartige blik tijdens hun eerste werkbepreking. Hij wist meteen dat hij de juiste keuze had gemaakt.

Hij loopt haar voorbij en gaat door de glazen deuren zijn eigen kantoor binnen. Het is minimalistisch en efficiënt, alleen de bruine chesterfield die hij al jaren heeft, geeft de plek wat warmte. De glazen gitzwarte letters EPIC die de hele muur achter zijn bureau beslaan, waren het eerste dat hij aanschafte na een computer. Een rib uit zijn lijf en ware kunst wat hem betreft, maar Merlot noemt het intimidatie. Dat is het niet, het is een visualisatie. *Eyes on the prize*. Zijn eigen geld verdienen zonder de bevelen van anderen te

hoeven uitvoeren. Intimidatie of niet, het heeft hem gebracht waar hij nu is.

In het keukentje weegt hij precies genoeg koffie af voor een dubbele espresso. Merlots taak, maar zij vertikt het meestal. Alleen als er klanten zijn, is ze de bevalligheid zelve. Het maakt hem weinig uit, haar financiële achtergrond en *planning skills* bieden hem meer gerief dan haar gebrek aan motivatie om koffie te zetten ooit kan verpesten.

Hij kiest zijn espresso achterover, brengt haar een cappuccino en wacht verveeld tot ze is uitgebeld. Het is maandag en tijd voor actie. Hij heeft de rekeningen van afgelopen maand gezien, er moet verdiend worden en niet zo'n beetje ook.

Op de hoek wachten een paar fietsstudenten van een bezorgservice op een nieuwe order. Ze bewonderen de gloednieuwe zilveren Porsche die hij gisteren bij de dealer heeft gehaald en vannacht in het laatste vrije vak heeft geperst. Maar goed dat Merlot hem nog niet heeft gezien. Verder zijn er vooral toeristen. De binnenstad is een bezoekersparadijs geworden. Veel bewoners trekken weg en hij snapt het, maar als het aan hem ligt, vertrekt hij hier pas als ze hem tussen zes planken naar buiten dragen.

Als ze heeft opgehangen, schuift Merlot hem een stapel A4'tjes toe, een Excelbestand met de aanvragen voor hun influencers voor de komende maand.

Ze trekt haar oranjerode paardenstaart los en haalt haar handen door haar haren. Het valt weelderig over haar schouders. Ze is bloedknop, ze zou zelf een goede influencer geweest zijn als ze niet zo aan haar privacy gehecht was. Een paar jaar geleden kwam haar vader veel in het nieuws vanwege een omstreden familiemoord en sindsdien is ze zo gesloten als een oester. Ze laat zich op events met regelmaat zien vanuit EPIC, maar over Merlot Satijn vind je online geen flinter persoonlijke info. Daar zorgt ze wel voor. Desnoods laat